

Obsah

O AUTOROVI	XXXVII
ZKRATKY	XXXIX
ÚVODNÍ SLOVO	XLIII
PŘEDMLUVA	3
VÝCHODISKA PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI SPORTOVČŮ ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY	11
1. Chráněné zájmy a rozsah odpovědnosti ve sportu	11
1.1. Úvod	11
1.2. Rozsah ochrany a odpovědnostních vztahů ve sportu	12
1.3. Deliktní způsobilost ve sportu	15
1.4. Odpovědnost ve sportu a delikt	16
2. Úvod a obecná východiska právní odpovědnosti za sportovní úrazy	18
3. Základní normativní střet	21
4. Současná východiska a vymezení problému	24
Historické etapy vývoje právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	25
1. Úvod a preantické období	25
2. Antická epocha	29
2.1. Řecký svět	30
2.1.1. Epocha básníka Homéra	31
2.1.2. Olympijské hry a obecný přístup řeckého práva ke sportovním úrazům	34
2.1.3. Drakónovo a Solónovo zákonodárství	36
2.1.4. Demosthenes	38
2.1.5. Platónovo sportovněprávní myšlení	40
2.1.6. Starověká Sparta	43
2.1.7. Řecká praxe a právní aspekty sportovních úrazů	43
2.1.8. Hodnocení řecké epochy	46
2.2. Svět starověkého Říma	48
2.2.1. Historické souvislosti	48
2.2.2. Římské právo a sportovní úrazy	50
2.2.2.1. Lex Aquilia	50
2.2.2.1.1. Případy těžké atletiky	51
2.2.2.1.2. Případ nebezpečného holení	53

2.2.2.1.3. Případ hozeného oštěpu	56
2.2.2.2. Trestní postih za sportovní úrazy mimo rámec Aquiliova zákona	58
2.2.2.3. Právní aspekty úrazů a usmrcení v gladiátorských hrách	62
2.2.3. Hodnocení římské éry	63
3. Sport, právo a úrazy ve středověkém světě	65
3.1. Vývojová východiska	65
3.2. Církev, turnaje a kanonické učení <i>res licita</i> a <i>res illicita</i>	66
3.3. Rytířské turnaje a světské právo	69
3.4. Středověké právo a „sportovní“ aktivity městské populace ...	70
3.5. Sportovní úrazy a jejich odraz ve světském právu	71
3.6. Kanonické právo a odpovědnost za sportovní úrazy	74
3.6.1. Případ nedbalého slepce	75
3.6.2. Ludi permissi a dekretalisté	75
3.6.3. Rozhodovací pravomoc papeže	78
3.7. Hodnocení středověkého vývoje	78
ODPOVĚDNOST SPORTOVCE V 19. STOLETÍ	81
A 1. POLOVINĚ 20. STOLETÍ	81
1. Nástup moderních vývojových trendů a právní odpovědnost sportovce v 19. století a 1. polovině 20. století	85
1.1. Legislativní přístupy a odpovědnost sportovců	86
1.1.1. Obecná legislativní opatření	87
1.1.2. Sportovní legislativní opatření v 1. polovině 20. století	90
1.1.3. Speciální zákonné úpravy odpovědnosti sportovců ...	93
1.2. Doktrinální přístupy a právní odpovědnost sportovců	95
1.2.1. Koncepce vyloučení objektivního základu trestného činu	96
1.2.2. Teorie nedostatku zavinění	98
1.2.3. Teorie účelu	99
1.2.4. Teorie přípustného sportovního rizika	100
1.2.5. Teorie dodržení sportovního pravidla	103
1.2.6. Teorie práva sportovního	104
1.2.7. Teorie souhlasu poškozeného	105
1.2.8. Teorie G. del Vecchia	106
1.2.9. Teorie státního dovolení	107
1.2.10. Teorie práva zvykového	107
1.2.11. Teorie práva profesionálního	108
1.2.12. Teorie nešťastné náhody	109
1.2.13. Další existující teorie	109
1.3. Přístupy soudní praxe k právní odpovědnosti sportovců	110

1.3.1. Vývojová východiska	110
1.3.2. Odpovědnost sportovce v anglickém systému práva	114
1.3.3. Přístupy kontinentální evropské judikatury	117
1.3.3.1. Box jako aktivátor právní ingerence	117
1.3.3.2. Sportovní pravidla a jejich vliv na právní odpovědnost sportovců	121
1.3.3.3. Kritérium sportovní kázně a humánní bdělosti	125
1.3.3.4. Německý a rakouský vývoj	130
1.3.3.5. Hodnocení vývojové etapy	130
CIVILNÍ ODPOVĚDNOST SPORTOVců ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY V KONTINENTÁLNÍM EVROPSKÉM SYSTÉMU PRÁVA	135
1. Úvod	135
2. Německo	137
2.1. Shrnutí německého historického vývoje	137
2.2. Německý doktrinální přístup – východiska	138
2.3. Vývojové trendy v německé dogmatice	140
2.3.1. Skutková podstata § 823 BGB a střet zákonodárné a judikatorní koncepce	141
2.3.2. Dodržení sportovního pravidla jako určující hledisko z pohledu německé dogmatiky	144
2.3.2.1. Judikatorní základ moderní německé dogmatiky – rozsudek BGH ze dne 5. listopadu 1974	144
2.3.2.2. Doktrinální význam rozhodnutí BGH a teorie dodržení sportovního pravidla	150
2.3.3. Novodobé a současné trendy v německé civilistice odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	152
2.3.3.1. Skutková podstata a protiprávnost jako středobod problému	153
2.3.3.2. Normativní základ odpovědnosti sportovce – porušení normy chování	156
2.3.3.3. Teoretické přístupy vylučující odpovědnost – kritický přístup	159
2.3.3.3.1. Souhlas poškozeného	159
2.3.3.3.2. Jednání na vlastní nebezpečí	161
2.3.3.3.3. Nedostatek zavinění	162
2.3.3.4. Rozšířený koncept absence odpovědnosti sportovce při porušení sportovního pravidla	163

2.3.3.5.	Diferenciace sportovních odvětví jako základ odpovědnostního přístupu a rozšíření odpovědnostních vztahů	165
2.3.3.5.1.	Paralelní (individuální) druhy sportu	168
2.3.3.5.2.	Kontaktní (bojová) sportovní odvětví	173
2.4.	Právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy v německé soudní praxi	177
2.4.1.	Výchozí princip dodržení sportovního pravidla a univerzálnost jeho použití	177
2.4.2.	Dodržení sportovního pravidla a jednotlivá sportovní odvětví	180
2.4.3.	Absence odpovědnosti i při porušení sportovního pravidla – překročení pomyslného Rubikonu?	181
2.4.4.	Princip tzv. bagatelního porušení sportovního pravidla jako důvod vylučující odpovědnost sportovce – nástup novodobého fenoménu v odpovědnostních vztazích	183
2.4.4.1.	Bagatelní porušení sportovního pravidla – východisko	183
2.4.4.2.	Hrubá nedbalost a odpovědnost v bojových, kontaktních a kolektivních sportech	186
2.4.4.3.	Aplikace principu hrubé nedbalosti v soudní praxi	190
2.4.4.4.	Princip hrubého porušení sportovního pravidla v dalších sportovních odvětvích – rozšířený koncept	192
2.4.4.5.	Přístup judikatury k individuálním sportovním odvětvím – lyžování	193
2.5.	Omezení odpovědnosti, vyloučení odpovědnosti a spoluzavinění ve sportovněprávních vztazích	198
2.6.	Další předpoklady odpovědnosti sportovců	202
2.7.	Procesní aspekty rozhodování sporů o náhradu škody za sportovní úrazy	202
3.	Rakousko	205
3.1.	Právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy v rakouské civilní dogmatice	205
3.1.1.	Historická východiska doktrinního přístupu	206
3.1.2.	Obecná východiska odpovědnostních vztahů ve sportu	207
3.1.3.	Právní předpoklady odpovědnosti sportovce za sportovní úrazy	208

3.1.4. Problém protiprávnosti v širším pojetí – základní střet dogmatických koncepcí	208
3.1.4.1. Je sport „jiný“?	209
3.1.4.2. Požadovaný vzorec chování sportovce	210
3.1.4.3. Význam sportovních pravidel pro právní odpovědnost sportovců	211
3.1.4.4. Diferenciace sportovních odvětví a základní odpovědnostní přístupy	214
3.1.4.4.1. Sport „nebeneinander“	214
3.1.4.4.2. Sport „gegeneinander“	216
3.1.4.5. Normativní koncepce privilegování sportu	218
3.1.4.5.1. Teorie protiprávnosti	218
3.1.4.5.2. Teorie dodržení sportovního pravidla	218
3.1.4.5.3. Sociální adekvátnost	219
3.1.4.5.4. Dovolené riziko	222
3.1.4.5.5. Svolení poškozeného	223
3.1.4.5.6. Jednání na vlastní nebezpečí	224
3.1.4.5.7. Další teorie omezující odpovědnost sportovců	224
3.2. Právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy v rakouské soudní praxi	225
3.2.1. Princip dodržení sportovního pravidla a jeho lehkého porušení – východisko přístupu soudní praxe	225
3.2.2. Doktrinální privilegovaný přístup a jeho odraz v soudní praxi	229
3.2.2.1. Princip sociálně adekvátního jednání	230
3.2.2.2. Dovolené riziko	231
3.2.2.3. Jednání na vlastní nebezpečí	232
3.2.3. Obecné principy vztahující se k odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	233
3.2.3.1. Výkon sportovní činnosti	233
3.2.3.2. Typ sportu	233
3.2.3.3. Charakter sportovní činnosti	234
3.2.3.4. Procesní stránka rozhodování sporů o náhradu škody	234
3.2.4. Přístup rakouské judikatury k jednotlivým sportovním a herním odvětvím	235
3.2.4.1. Kontaktní a bojové sporty	235
3.2.4.1.1. Fotbal	235
3.2.4.1.2. Americký fotbal	236
3.2.4.1.3. Lední hokej	238

3.2.4.1.4. Judo	239
3.2.4.2. Sportovní odvětví s nevyločeným sekundárním kontaktem	240
3.2.4.2.1. Squash	240
3.2.4.2.2. Motokros	241
3.2.4.2.3. Cyklistika	242
3.2.4.2.4. Volejbal	243
3.2.4.2.5. Paintball	244
3.2.4.2.6. Lyžování	245
3.2.4.3. Další sportovní, herní a společenské činnosti	246
3.2.4.3.1. Jezdectví	246
3.2.4.3.2. Bruslení	247
3.2.4.3.3. Skoky do vody	248
3.2.4.3.4. Tandemový seskok	248
3.2.4.3.5. Společenské aktivity	249
4. Švýcarsko	250
4.1. Sportovní pravidla a jejich význam ve švýcarském odpovědnostním právu	250
4.1.1. Sportovní pravidla a sankční mechanismy sportu a práva	253
4.1.2. Právní význam sportovních pravidel pro právní odpovědnost sportovce – východiska	256
4.1.3. Právní význam sportovních pravidel pro právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy – vývojové doktrinní směry	258
4.1.3.1. Právní v. neprávní význam sportovních pravidel	259
4.1.3.2. Sportovní pravidla a jejich vliv na posouzení právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	260
4.1.4. Základy švýcarského doktrinního přístupu	266
4.2. Základy civilní odpovědnosti – sportovněprávní skutková podstata	268
4.2.1. Smluvní odpovědnost – exkurz	269
4.2.2. Delikt ní odpovědnost ve sportu	270
4.3. Vyloučení odpovědnosti a omezení odpovědnosti při výkonu sportu	271
4.3.1. Soudní praxe a formulování privilegovaného přístupu	271
4.3.2. Doktrinní přístupy k odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	272
4.3.2.1. Svolení v civilním právu	272

4.3.2.1.1.	Předpoklady a hranice ospravedlňujícího svolení	273
4.3.2.1.2.	Svolení jako důvod vylučující protiprávnost (odpovědnost) v soutěžním boji?	274
4.3.2.1.3.	Kritické přístupy ke svolení poškozeného	276
4.3.2.2.	Jednání na vlastní nebezpečí jako koncept vyloučení nebo omezení odpovědnosti?	278
4.3.2.2.1.	Skutková podstata	278
4.3.2.2.2.	Přístup nauky a soudní praxe – obecně	278
4.3.2.2.3.	Jednání na vlastní nebezpečí a sportovní kontext	279
4.3.2.3.	Další dogmatické přístupy k vyloučení a omezení odpovědnosti sportovců	280
4.3.2.3.1.	Smluvní vzdání se odpovědnosti ...	280
4.3.2.3.2.	Sebeohrožení	280
4.3.2.3.3.	Zvykové právo	281
4.3.2.3.4.	Teorie sociální adekvátnosti	281
4.3.2.3.5.	Neuplatnění důvodu odpovědnosti	282
4.3.2.3.6.	Vyloučení odpovědnosti z důvodu členství ve svazu	282
4.3.2.3.7.	<i>Venire contra factum proprium</i>	282
4.3.2.3.8.	Dodržení povinnosti běžné opatrnosti ve styku s jiným	282
4.3.2.3.9.	Zásada jinému neškodit	283
4.4.	Sportovněprávní povinnost opatrnosti	283
4.4.1.	Sportovněprávní pravidla jako pomoc při stanovení povinnosti opatrnosti	283
4.4.2.	Zavinění v odpovědnostním právu	284
4.4.3.	Úmyslné a nedbalostní úrazy ve sportu	284
4.4.3.1.	Úmyslné zranění sportovce a porušení sportovních pravidel	285
4.4.3.2.	Zranění sportovce při dodržení sportovních pravidel	286
4.4.3.3.	Nedbalostní zranění sportovců	287
4.4.4.	Sportovní riziko, sportovní typicita a sportovní pravidla	288
4.4.5.	Obecné měřítko opatrnosti typické pro sport	288
4.4.5.1.	Pojem atleta medio	288
4.4.5.2.	Přijetí rizika jako parametru typického pro sport	289

4.4.5.3.	Hranice dovoleného rizika	289
4.4.5.4.	Jednotlivé sportovní úrovně a určování povinnosti opatrnosti	290
4.4.5.5.	Vliv vnějších okolností	292
4.4.6.	Spoluzavinění poškozeného	292
4.5.	Současný vývoj	292
5.	Francie	294
5.1.	Historická východiska odpovědnostních přístupů ke sportovním úrazům	294
5.1.1.	Počáteční přístupy judikatury	294
5.1.2.	Doktrinální přístupy	295
5.2.	Moderní a současný francouzský vývoj – východiska	297
5.3.	Rozšířený koncept odpovědnostního vztahu	299
5.3.1.	Obecná platnost pro sport	299
5.3.2.	Přístup k profesionálnímu sportu a normativní základ odpovědnostních vztahů	299
5.4.	Doktrinální přístup k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	303
5.4.1.	Obecná východiska	304
5.4.2.	Odpovědnost sportovce založená na zavinění	305
5.4.2.1.	Kritérium požadovaného chování ve sportu – chování „dobrého otce rodiny“	306
5.4.2.2.	Občanskoprávní delikt sportovce při úmyslném protiprávním jednání a význam sportovních pravidel	307
5.4.2.3.	Občanskoprávní delikt sportovce při neúmyslném protiprávním jednání a význam sportovních pravidel	308
5.4.2.4.	Praktický význam dodržení v. porušení sportovních pravidel na vznik odpovědnosti	309
5.4.3.	Odpovědnost za škodu způsobenou použitím věci ...	312
5.4.4.	Omezení odpovědnosti za škodu typická pro sport ...	313
5.4.4.1.	Teorie přijetí rizika	313
5.4.4.1.1.	Doktrinální základy přijetí rizika	314
5.4.4.1.2.	Podmínky přijetí rizika	315
5.4.4.1.3.	Dosah přijetí rizik	315
5.4.4.1.4.	Oblasti uplatnění přijetí rizik	316
5.4.4.2.	Teorie společného dohledu	318
5.4.4.2.1.	Podmínky aplikace teorie společného dohledu	319

5.4.5.	Uplatnění plnoprávné odpovědnosti ve vztazích mezi sportovci	320
5.4.6.	Omezení odpovědnosti vyplývající z obecného práva	322
5.4.6.1.	Dohlížitel nad věcí	323
5.4.6.2.	Škoda způsobená věcí	323
5.4.6.3.	Vnější příčiny	324
5.5.	Přístup francouzské judikatury k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	324
5.5.1.	Sportovní odpovědnost při úmyslném porušení práva	325
5.5.2.	Sportovní odpovědnost při neúmyslném porušení práva	326
5.5.3.	Absence vzniku odpovědnosti sportovce	327
5.5.4.	Současný judikaturní trend	328
5.6.	Současný vývoj	333
5.6.1.	Dopadající právní úprava	333
5.6.2.	Teorie akceptace rizika	334
5.6.3.	Odpovědné subjekty	335
6.	Polsko	337
6.1.	Historické aspekty vývoje civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	337
6.2.	Osobnostní přínos autorů polské civilní dogmatiky	340
6.2.1.	M. Sośniak	340
6.2.1.1.	Právní význam porušování sportovních pravidel	341
6.2.1.2.	Souhlas poškozeného v oblasti civilní odpovědnosti	343
6.2.1.3.	Sportovní riziko a jeho přijetí	344
6.2.2.	S. Jędruch	345
6.3.	Moderní období v polském civilním písemnictví – nenávratný ústup ze slávy?	348
6.3.1.	Současné doktrinální přístupy v obecném civilním písemnictví	348
6.3.1.1.	Souhlas poškozeného	348
6.3.1.2.	Rizikovost sportovní činnosti	350
6.3.2.	Stávající moderní sportovněprávní odpovědnostní doktrína	350
6.4.	Minimální význam polské soudní praxe	352
7.	Itálie	353
7.1.	Úvod a obecná historická východiska v italském právu	353
7.2.	Doktrinální přístup k odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy – východiska	353

7.3.	Odpovědnost sportovců z hlediska současné italské dogmatiky	355
7.3.1.	Svolení, svolení s rizikem nebo převzetí rizika?	356
7.3.2.	Význam sportovních pravidel a povolené riziko	357
7.3.3.	Obecné doktrinální závěry	359
7.4.	Odpovědnost sportovců v italské soudní praxi – východiska	360
7.4.1.	Rozvoj a akceptace převzetí rizika	361
7.4.2.	Soudní praxe a její směry na počátku 21. století	362
7.5.	Hodnocení italského vývoje	364
8.	Portugalsko	365
8.1.	Úvod a rozsah odpovědnostních vztahů ve sportu v portugalském právu	365
8.2.	Odpovědnost sportovců – kategorizace	365
8.2.1.	Sporty provozované „bok po boku“	365
8.2.2.	Sporty provozované „sportovcem proti sportovci“	366
8.2.3.	Sporty „jedni proti druhým s nebezpečím úrazu“	367
8.3.	Přijetí rizika	367
8.3.1.	Příslušné sportovní odvětví – využití znalců	369
8.3.2.	Nepřestoupení pravidel hry kontra překročení pravidel hry	370
8.3.3.	Nedbalostní a úmyslné zranění	371
8.3.4.	„Spor se sportovním protivníkem“ kontra „útok na osobu protivníka“	372
8.3.5.	Svazový (soutěžní) sport kontra rekreační sport	373
8.3.6.	Lehké a vážné úrazy	375
8.3.7.	Herní a tréninkové situace	375
8.4.	Formulace závěrů	375
8.5.	Kritická analýza judikatury Nejvyššího soudu Portugalska	376
9.	Španělsko	379
9.1.	Úvod a východiska	379
9.2.	Předpoklady civilní odpovědnosti sportovců	381
9.3.	Specifika civilní odpovědnosti sportovců	382
9.3.1.	Profilace doktríny převzetí rizik	383
9.3.1.1.	Judikатурní východisko	383
9.3.1.2.	Doktrinální východisko	383
9.3.1.3.	Požadovaný standard péče ve sportu – základní stavební kámen odpovědnostních vztahů	385
9.3.1.4.	Význam sportovních pravidel a odpovědnost sportovců	386
9.4.	Španělská odpovědnostní soudní praxe	388
9.5.	Přístup s nadhledem?	389

10. Rumunsko	390
10.1. Země bez judikatury a doktríny?	390
10.2. Sportovní pravidla a souhlas poškozeného – základ rumunské dogmatiky	399
10.2.1. Základní koncepční pojetí souhlasu poškozeného	400
10.2.2. Rizikovost sportovní činnosti	402
10.3. Možný budoucí vývoj	404
11. Slovinsko (exkurz)	405

CIVILNÍ ODPOVĚDNOST SPORTOVců ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY V BRITSKÉM A MIMOEVROPSKÉM PRÁVNÍM PROSTORU

1. Velká Británie	407
1.1. Úvod	407
1.2. Úmyslně způsobené zranění	410
1.3. Obecný koncept povinnosti přiměřené péče	411
1.4. Standard tzv. hrubé nedbalosti	414
1.5. Rozhodnutí <i>Condon v. Basi</i>	415
1.6. Dopad a hodnocení rozhodnutí <i>Condon v. Basi</i>	418
1.7. Případ <i>Caldwell v. Maguire and Fitzgerald</i>	420
1.8. Význam rozhodnutí <i>Caldwell v. Maguire and Fitzgerald</i>	422
1.9. Kritérium nedbalosti a další relevantní hlediska	426
1.9.1. Přijetí rizik souvisejících se zápalem hry	427
1.9.2. Nepřiměřené jednání	427
1.9.3. Svolení poškozeného a rozhodnutí ve věci <i>Smoldon v. Whitworth and Nolan</i>	428
1.9.4. Fotbalové prostředí	430
1.10. Analýza a hodnocení anglického vývoje	432
1.11. Potřeba harmonizace přístupu k nedbalému jednání ve sportu	441
2. Irsko a Skotsko	445
2.1. Východiska irského prostředí	445
2.2. <i>Ryan v. Ireland</i> a jeho dopad do sportovního prostředí	446
2.3. Případ <i>Caldwell v. Maguire and Fitzgerald</i> – vysoký standard pro žalobce	447
2.4. Nedbalost nebo „nedbalost za všech daných okolností“?	450
2.5. A zase ten standard – tentokrát v irském prostředí	453
2.6. Základ budoucí judikatury – irský případ <i>Mc Comiskey v. Mc Dermott?</i>	455
2.7. Hrubá nedbalost – základní stavební kámen?	458
2.8. Aktuální irský vývoj	461
2.9. Skotský vývoj (exkurz)	461
3. Austrálie	464
3.1. <i>Rootes v. Shelton</i> – východiska dalšího vývoje	464

3.1.1.	Skutkový základ případu	464
3.1.2.	Analýza případu – soudce Barwick	465
3.1.3.	Analýza případu – soudce Kitto	466
3.1.4.	Analýza případu – soudce Taylor	470
3.1.5.	Analýza případu – soudce Owen	471
3.2.	<i>Woods v. Multi-Sport holdings Pty Ltd</i> – další kamínek do mozaiky	475
3.2.1.	Východiska případu	475
3.2.2.	Diskurs soudců Nejvyššího soudu Austrálie	476
3.3.	Konkrétní řešení a přetrvávající otázky nad obecnými závěry	479
3.3.1.	Povaha sportu a jeho vztah k právu	479
3.3.2.	Předpoklady porušení standardu péče	482
3.3.3.	Zjevná a inherentní rizika	484
3.3.4.	Dopad sportovních pravidel	485
3.4.	Následný doktrinální vývoj a australská specifika	486
3.4.1.	Právo upravující nedbalost a jeho aplikace na sport ...	487
3.4.1.1.	Obecná koncepce nedbalostního jednání	487
3.4.1.2.	Rozhodnutí <i>Ollier v. Magnetic Island Country Club a McArthur District Motor Cycle Sportsmen Inc. & Ors. v. Ardizzone</i> – základ novodobé nedbalostní judikatury	490
3.4.1.3.	Povinnost péče	493
3.4.1.4.	Doktrína <i>volenti non fit injuria</i> (přijetí rizika)	495
3.4.1.5.	Doktrína inherentního rizika	497
3.4.1.6.	Vliv sportovních pravidel	497
3.4.2.	Sportovní úrazy, pojišťovací krize a legislativní řešení .	500
4.	Írán (exkurz)	506
4.1.	Obecná východiska	506
4.2.	Historické sportovněprávní souvislosti	507
4.3.	Aktuální vývoj	510
5.	Jihoafrická republika	512
5.1.	Obecná východiska a základy odpovědnosti	512
5.2.	Doktrinální převaha zásady <i>volenti non fit injuria</i> a koncepce tzv. přiměřeného jednání	513
5.3.	Odpovědnost sportovce a románský vliv – případ hozeného oštěpu	516
5.4.	Relevantní výchozí judikatura	517
5.4.1.	Riziko v mimosportovní judikatuře	517
5.4.2.	Rozhodnutí ve věci <i>Boshoff v. Boshoff</i>	518
5.4.3.	Sportovněprávní judikatura a hledisko nedbalosti	520
5.5.	Aktuální judikатурní vývoj – případ <i>Hattingh v. Roux</i>	522

5.5.1.	Skutkový základ případu	522
5.5.2.	Právní posouzení a analýza případu	524
5.5.3.	Doktrinální hodnocení případu a jeho budoucí využitelnost	528
5.5.4.	Analýza obecné delikttní doktríny	530
5.6.	Delikttní právo ve sportu – resumé	534
6.	Spojené státy americké	537
6.1.	Právní předpisy upravující bezpečnost sportu a rizika vlastní danému sportu	537
6.1.1.	Ekonomické okolnosti a jejich dopad do právní úpravy	537
6.1.2.	Komparativní srovnání států USA	538
6.2.	Doktrinální a judikaturní vývojové etapy právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	544
6.2.1.	První vývojové etapy a přelomová 70. léta 20. století	545
6.2.1.1.	Počáteční vliv a vývoj judikatury	545
6.2.1.2.	Formování doktrinálních teoretických přístupů	545
6.2.1.3.	Okolnosti vylučující protiprávnost – přijetí rizika	547
6.2.1.4.	Amatérský a profesionální sport	551
6.2.1.5.	Judikaturní zlom – rozhodnutí <i>Nabozny v. Barnhill</i>	552
6.2.1.5.1.	Skutkový základ případu	553
6.2.1.5.2.	Rozhodnutí odvolacího soudu	553
6.2.1.5.3.	Analýza rozhodnutí	555
6.2.1.5.4.	Hodnocení rozhodnutí a jeho odraz v odborné literatuře	556
6.2.1.6.	Druhé klíčové rozhodnutí – <i>Hackbart v. Cincinnati Bengals, Inc.</i>	561
6.2.1.6.1.	Rozhodnutí soudu prvního stupně	562
6.2.1.6.2.	Rozhodnutí odvolacího soudu	568
6.2.1.6.3.	Analýza případu	568
6.2.1.6.4.	Hodnocení rozhodnutí ve sportovněprávní doktríně	571
6.2.2.	Vývoj 80. let – hledání použitelného standardu nedbalostních deliktů	578
6.2.2.1.	Teorie občanskoprávní odpovědnosti – hledání použitelného standardu	578
6.2.2.2.	Judikaturní a právně-teoretická východiska odpovědnosti sportovců	579

6.2.2.2.1.	Standard prosté nedbalosti a doktrína přijetí rizika	580
6.2.2.2.2.	Posun směrem ke standardu hrubé nedbalosti	580
6.2.2.2.3.	Dopad zásad poměrného zavinění	582
6.2.2.2.4.	Souhrnný trend judikatury	583
6.2.2.3.	Kritické pohledy na judikaturu – některé nevyřešené problémy	583
6.2.2.3.1.	Zpochybnění hrubé nedbalosti jako použitelného standardu	583
6.2.2.3.2.	Přijetí rizika a souhlas poškozeného – těžko postížitelné koncepce v rámci sportu	585
6.2.2.3.3.	Přetrvávající problémy s poměrným zaviněním	586
6.2.2.3.4.	Tolerance a podpora přehnaně agresivního jednání?	588
6.2.2.4.	Úvahy nad alternativními přístupy	591
6.2.2.4.1.	Vnitřní pravidla jako objektivní standard občanskoprávní odpovědnosti	592
6.2.2.4.2.	Kombinace přístupu založeného na vnitřních pravidlech a standardu hrubé nedbalosti	593
6.2.2.4.3.	Nevyřešené problémy – obecné řešení problému násilí ve sportu	594
6.2.3.	90. léta – období nevyužitých příležitostí?	597
6.2.3.1.	Doktrinální analýza	599
6.2.3.1.1.	Tripartice občanskoprávních deliktů ve sportu	599
6.2.3.1.2.	Tvrzené nedostatky standardu hrubé nedbalosti	601
6.2.3.1.3.	Prvky žalobního důvodu založeného na prosté nedbalosti	602
6.2.3.1.4.	Okolnosti vylučující protiprávnost	606
6.2.3.1.5.	Obavy z masového podávání žalob a výše mimosoudního vyrovnání	607

6.2.3.1.6.	Ochota účastnit se amatérského sportování	607
6.2.3.1.7.	Průběh a konec 90. let	608
6.2.4.	Novodobý současný vývoj ve 21. století – vývojové tendence	610
6.2.4.1.	Standard péče ve sportovních případech ve 21. století	611
6.2.4.2.	Kritika ustálených postupů	615
6.2.4.3.	Alternativní řešení a analýza dosavadního přístupu	618
6.3.	Judikurní vývoj v jednotlivých státech USA	622
6.3.1.	Princip prosté nedbalosti × hrubá nedbalost	623
6.3.2.	Jednotlivé státy USA	624
6.3.2.1.	Florida	624
6.3.2.2.	Wisconsin	625
6.3.2.3.	New Jersey	627
6.3.2.3.1.	Případ <i>Crawn v. Campo</i>	627
6.3.2.3.2.	Případ <i>Schick v. Ferolito</i>	634
6.3.2.4.	Illinois	643
6.3.2.5.	Indiana	646
6.3.2.6.	Missouri	654
6.3.2.7.	Kalifornie	658
6.3.2.8.	Ohio	669
6.3.2.9.	Connecticut	673
6.3.2.10.	Louisiana	677
6.3.2.11.	Další státy USA (exkurz)	680
6.4.	Hodnocení vývoje v USA	688
7.	Kanada	690
7.1.	Východiska zkoumání kanadského přístupu	690
7.2.	Obecné zásady odpovědnosti za delikt ve sportovním prostředí	691
7.3.	Judikatura v jednotlivých sportovních odvětvích	693
7.3.1.	Lední hokej	693
7.3.2.	Fotbal a rugby	696
7.3.3.	Baseball	698
7.3.4.	Fotbal (evropský)	699
7.3.5.	Lyžování	700
7.3.6.	Golf	702
7.4.	Doktrinální hodnocení judikurních trendů	704
7.5.	Analytická diferenciacce deliktů při sportovních zraněních ...	705
7.5.1.	Úmyslné delikty	706
7.5.2.	Nedbalostní jednání	707
7.5.3.	Bezohlednost (hrubá nedbalost)	709
7.6.	Hodnocení kanadského vývoje	710

ČESKÝ A SLOVENSKÝ VÝVOJ CIVILNÍ ODPOVĚDNOSTI SPORTOVců ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY	711
1. Úvod	711
2. Civilní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy	721
2.1. Soudní praxe a civilní odpovědnost sportovců	721
2.1.1. Formování základů soudní praxe v meziválečném období	723
2.1.2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Cz 486/53 – spoluzavinění poškozeného	729
2.1.3. Vyloučení odpovědnosti za náhodu – Nejvyšší soud sp. zn. 5 Cz 38/62	733
2.1.4. Základ dosavadní judikatury – primát porušení sportovního pravidla – R 16/80	739
2.1.5. Judikaturní trend v odpovědnosti sportovců po roce 1989 – Nejvyšší soud sp. zn. 25 Cdo 1960/2002	751
2.1.5.1. Právní rámec odpovědnosti sportovců	751
2.1.5.2. Analýza a hodnocení judikaturního směru	753
2.1.5.3. Výše náhrady škody	754
2.1.6. Právní odpovědnost sportovců v individuálních sportech – Nejvyšší soud sp. zn. 25 Cdo 1506/2004 ...	761
2.1.7. Zproštění se odpovědnosti za škodu – Nejvyšší soud sp. zn. 25 Cdo 4287/2011	767
2.1.8. Spoluzpůsobení si škody lyžařem při vyhýbání se jinému – Nejvyšší soud sp. zn. 25 Cdo 4286/2011	772
2.1.9. Doplnující sportovněprávní judikatura Nejvyššího soudu k náhradě škody ve sportovním kontextu	776
2.1.9.1. Odpovědnost za škodu způsobenou divákovi při sportovním utkání	777
2.1.9.2. Spoluzavinění diváka při automobilové rallye	779
2.1.9.3. Nebezpečnost předstartovní fáze automobilového závodu	786
2.1.9.4. Vznik škody na zdraví použitím neodpovídajícího sportovního náčiní	789
2.1.10. Odras judikatury Nejvyššího soudu v odborné sportovněprávní literatuře	791
2.1.11. Další sportovněprávní judikatura k odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	793
2.1.11.1. Absence zavinění jako důvod zproštění se odpovědnosti za škodu způsobenou sportovním úrazem a k přípustnému riziku ve fotbale	794

2.1.11.2. Prolomení dominance sportovních pravidel	801
2.1.12. Aktuální judikaturní přístup Nejvyššího soudu	807
2.2. Vývojové trendy v oblasti odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy ve sportovněprávním písemnictví	813
2.2.1. Historická dominance J. Prusáka	813
2.2.2. 90. léta 20. století – období promarněných příležitostí?	818
2.2.3. Přelom tisíciletí – nástup progresivních sportovněprávních trendů?	826
2.2.3.1. Sportovní normy jako předmět zájmu právní vědy a jejich odpovědnostní přesahy	827
2.2.3.1.1. Sportovní normy a jejich vztah k právním normám	828
2.2.3.1.2. Teorie dodržení sportovního pravidla a naplnění požadavku prevenční povinnosti	829
2.2.3.2. Možnosti vyloučení odpovědnosti za úraz způsobený při výkonu sportovní činnosti – východiska	831
2.2.3.3. Charakter právních povinností regulujících chování sportovce při výkonu sportovní činnosti – zákonné povinnosti	831
2.2.3.4. Charakter právních povinností regulujících chování sportovce při výkonu sportovní činnosti – smluvní povinnosti	832
2.2.3.5. Speciální privilegované instituty a možné vyloučení odpovědnosti sportovce za sportovní úrazy	835
2.2.3.5.1. Svolení poškozeného a jeho faktický význam	835
2.2.3.5.1.1. Svolení v organizovaném sportu	835
2.2.3.5.1.1.1. Legalita a legitimita sportovní činnosti	838
2.2.3.5.1.2. Svolení v neorganizovaném sportu	839
2.2.3.5.2. Sociální adekvátnost	841

2.2.3.5.3.	Hodnocení základních nastupujících směrů	844
2.2.3.5.4.	Nový doktrinální směr – odpovědnost za sportovní úrazy pohledem ekonomické analýzy práva	846
2.2.3.5.4.1.	Východiska	846
2.2.3.5.4.2.	Odlišnosti sportovních úrazů od klasického modelu	848
2.2.3.5.4.3.	Externality a sportovní činnost	849
2.2.3.5.4.4.	Princip venire contra factum proprium	851
2.2.3.5.4.5.	Hodnocení ekonomické analýzy práva	852
2.2.3.5.5.	Waiver jako možnost vyloučení odpovědnosti sportovce za sportovní úraz	853
2.2.3.5.5.1.	Východiska	854
2.2.3.5.5.2.	Waiver v evropském komparativním kontextu	854
2.2.3.5.5.3.	Vzdání se práva na náhradu škody v tuzemském právním řádu	855
2.2.3.5.5.4.	Informovaný souhlas ve sportu?	856
2.2.3.5.5.5.	Hodnocení a návrhy de lege ferenda	857
2.2.3.5.6.	Další sportovně-doktrinální linie odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	858
2.2.3.5.6.1.	T. Sluka	858
2.2.3.5.6.2.	Odpovědnostní koncepte T. Doležala	859

2.2.3.5.6.3.	S. Sádovský a právní aspekty násilí ve sportu	861
2.2.3.5.6.4.	Integrace prvků práva common law z pohledu P. Hamerníka	863
2.2.3.5.6.5.	Praktický přístup J. Kubíčka	864
2.3.	Vývojové trendy v oblasti odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy v obecné právní dogmatice	865
2.3.1.	Éra obecného zákoníku občanského	866
2.3.2.	Občanský zákoník 1964	866
2.4.	Další právně argumentační linie a sportovní kontext	870
2.4.1.	Akademické prostředí	870
2.4.2.	Obecná publicistika a „právní publicistika“	871
2.4.2.1.	Zvýšení institucionálního zájmu o právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy	871
2.4.2.2.	V mimoprávních kruzích skutečný zájem nebo mediální bouře ve sklenici vody?	874
2.4.2.3.	Nástup inovativního směru nebo „slepá ulička“?	877
2.4.2.5.	Psychologický aspekt problému	878
2.5.	Právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy a nový český občanský zákoník	880
2.5.1.	Společenská východiska před rokem 1990	880
2.5.2.	Tradiční nevyužití nabízené příležitosti v 90. letech?	882
2.5.3.	Počátek tisíciletí a ambiciózní projekt ve Slovenské republice	885
2.5.4.	Očekávání spojená s novým občanským zákoníkem?	887
2.5.4.1.	Východiska možného přístupu	888
2.5.4.2.	Sportovec škudce	890
2.5.4.3.	Postavení poškozeného sportovce	892
2.5.4.4.	Hodnocení	894

TRESTNÍ ODPOVĚDNOST SPORTOVců ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY V KONTINENTÁLNÍM EVROPSKÉM SYSTÉMU PRÁVA	895
1. Úvod	895
2. Německo	900
2.1. Historická evropská (či světová) vývojová dominance?	900
2.2. Vývojové trendy ve starší německé dogmatice	901

2.2.1.	Sportovní úrazy – vyloučení znaků skutkové podstaty	901
2.2.2.	Objektivní teorie účelu	902
2.3.	Přístup novější doktríny k trestní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	903
2.3.1.	Svolení vylučující naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu	903
2.3.2.	Situačně adekvátní výklad naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu	904
2.3.3.	Učení o sociální adekvátnosti	904
2.3.3.1.	Welzelův princip sociální adekvátnosti	905
2.3.3.2.	Sociální adekvátnost v oblasti sportu	906
2.3.3.2.1.	Vztah sociální adekvátnosti a sportu podle Hanse Welzela	906
2.3.3.2.2.	Sociální adekvátnost, sportovní úraz a Berrova koncepce	907
2.3.3.2.3.	Sportovní zápolení jako sociálně adekvátní chování podle Döllinga	908
2.3.3.2.4.	Zipf k významu sociální adekvátnosti v oblasti sportu	909
2.3.3.2.5.	Sociální adekvátnost a další doktrinální přístupy	909
2.3.3.2.6.	Nepoužitelnost učení o sociální adekvátnosti ve sportu	910
2.3.3.2.7.	Bojové sporty a sociálně adekvátní jednání	911
2.3.4.	Naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu u sportovních úrazů podle § 223 StGB	912
2.3.4.1.	Objektivní stránka skutkové podstaty ve světle sportu	913
2.3.4.2.	Subjektivní stránka § 223 StGB se zohledněním sportovního prostředí	915
2.3.4.3.	Protiprávnost ve sportovním kontextu	917
2.3.4.3.1.	Sportovní zvykové právo	917
2.3.4.3.2.	Právo výkonu povolání	918
2.3.4.3.3.	Účelovost sportovní činnosti	918
2.3.4.3.4.	Privilegovaná dovolenost sportovní činnosti	919
2.3.4.3.5.	Idea obecného zvažení statků	919
2.3.4.3.6.	Zákonem stanovená podpora sportu	920
2.3.4.3.7.	Dovolené riziko	920

	2.3.4.3.7.1. Kritika dovoleného rizika při řešení odpovědnostních problémů ve sportu ...	921
2.3.4.3.8.	Svolení	922
	2.3.4.3.8.1. Historické souvislosti	922
	2.3.4.3.8.2. Problematika svolení a sportovní úrazy po roce 1950 ...	925
	2.3.4.3.8.3. Udělení svolení k úrazům způsobeným úmyslně	926
	2.3.4.3.8.4. Udělení svolení k úrazům způsobeným nedbalostně	928
	2.3.4.3.8.5. Zobecnující závěr	929
2.4.	Absentující soudní praxe – doktrinální intermezzo	930
2.5.	Současný doktrinální a dogmatický vývoj	932
	2.5.1. Kategorizace sportů podle typických rizik zranění	932
	2.5.2. Sportovní pravidla, normy trestního práva a jejich vzájemný vztah	933
	2.5.2.1. Sportovní pravidla a obecná teorie trestního práva z hlediska podmínek vzniku odpovědnosti sportovců	933
	2.5.2.2. Sportovní pravidla a sportovněprávní teorie	934
	2.5.3. Dominantní postavení bojových a kontaktních sportů	936
	2.5.3.1. Ústavněprávní přístup k odpovědnosti sportovců	937
	2.5.3.1.1. Ústavněprávní konformita deliktů způsobených při výkonu sportu daná účelem sportu	937
	2.5.3.1.2. Ústavněprávní konformita deliktů způsobených při výkonu sportu daná jednáním na vlastní nebezpečí a svobodným jednáním sportovce	938
	2.5.3.1.3. Ústavněprávní hranice privilegování deliktů spáchaných ve sportu	939

2.5.4.	Sportovní úrazy a rozsah dopadu trestního práva	939
2.5.5.	Procesní přístupy k omezení trestnosti sportovních úrazů a usmrcení v bojových sportech	940
2.5.6.	Úmyslné a nedbalostní trestné činy ve sportu – hraniční kritérium a kritický pohled novodobé německé dogmatiky	942
2.5.6.1.	Materiálně právní teorie k omezení odpovědnosti za sportovní úrazy a usmrcení v bojových sportech	943
2.5.6.2.	Nedbalostní trestné činy a naplnění jejich předpokladů	945
2.5.7.	Dominance dvou doktrinálních přístupů v současné dogmatice	946
2.5.7.1.	Opětovná dominance sociální adekvátnosti se zdůrazněním sportovní povahy?	946
2.5.7.2.	Nárůst významu svolení poškozeného	949
2.6.	Německý judikaturní přístup	952
2.6.1.	Svolení jako vůdčí princip v judikatuře německých soudů	952
2.6.2.	Trestní odpovědnost, svolení a dobré mravy	953
2.6.3.	Diferenciační odpovědnostní kritéria	954
2.7.	Hodnocení německého vývoje	955
3.	Rakousko	957
3.1.	Meziválečný základ judikatury	957
3.2.	Stavební kámen moderní trestněprávní sportovní dogmatiky – F. Bydlini	958
3.2.1.	Společenská a právní východiska	959
3.2.2.	Kritický přístup k dosavadní judikatuře a z ní plynoucí doktríně dodržení sportovního pravidla	959
3.2.3.	Sociální adekvátnost – řešení i trestněprávní odpovědnosti?	961
3.2.4.	Dovolené riziko a význam zvykového práva	962
3.2.5.	Bydliniškého koncepce	963
3.3.	Teoretické základy novodobé rakouské dogmatiky	965
3.3.1.	Koncepční východiska – M. Lasson	965
3.3.2.	Horské sporty – tradiční stavební kámen sportovněprávní doktríny?	968
3.3.2.1.	Odpovědnost v horských sportech v užším smyslu	970
3.4.	Trestní odpovědnost sportovců v rakouské soudní praxi	973
3.4.1.	Jednání na vlastní nebezpečí	973

3.4.2.	Široký společenský základ sportovněprávní judikatury – grilování u rybníka	976
3.4.3.	Trestní řízení a důkazní obtíže	978
3.4.5.	Současný judikатурní přístup	978
4.	Švýcarsko	982
4.1.	Starší doktrinální vývoj	982
4.2.	Přístupy současné švýcarské dogmatiky	984
4.3.	Švýcarská rozhodovací trestní praxe	986
4.3.1.	Obecné linie švýcarské soudní praxe	987
4.3.1.1.	Amatérský sport	987
4.3.1.2.	Profesionální sport	989
4.3.2.	Judikatura v oblasti lyžování	995
4.3.2.1.	Kantonální judikatura	995
4.3.2.2.	Federální judikatura	998
4.3.3.	Procesní aspekty trestních sportovních procesů	1000
4.4.	Současný vývoj – propojení doktrinálního a judikатурního vývoje	1000
5.	Francie	1007
5.1.	Úvod k francouzskému vývoji	1007
5.2.	Impozantní epocha první poloviny 20. století	1007
5.2.1.	Smlouva o boxerském střetnutí a vstup soudů do „sportovního ringu“	1008
5.2.2.	Rozvoj teorií vylučujících trestní odpovědnost sportovců	1010
5.2.2.1.	Teorie L. Le Rouxe	1010
5.2.2.2.	Další doktrinální teorie	1012
5.2.2.3.	Význam sportovních pravidel ve francouzské dogmatice	1013
5.3.	Novodobý a současný vývoj	1014
5.3.1.	Dosah působnosti trestního práva a odpovědnost sportovců	1014
5.3.2.	Předpoklady trestní odpovědnosti	1015
5.3.2.1.	Obligatoční předpoklady	1016
5.3.2.1.1.	Horské sporty – expozé	1016
5.3.2.2.	Kontroverzní (sporné) předpoklady	1020
5.3.3.	Důsledky adaptace soudní praxe	1021
5.3.3.1.	Právní prvek trestného činu	1021
5.3.3.2.	Morální prvek trestného činu	1021
5.3.3.3.	Materiální stránka trestného činu	1022
5.3.4.	Francouzská rozhodovací praxe	1023
5.3.4.1.	Absentující odpovědnost sportovců	1024
5.3.5.	„Účastenství“ na trestní věci	1026
5.3.6.	Potvrzený dosah trestního práva do sportovního prostředí	1027

6. Polsko	1030
6.1. Východiska polského přínosu	1030
6.2. Judikturní základ v meziválečném období	1030
6.3. Formování teoretické fronty v meziválečném a krátce poválečném období	1031
6.4. Nástup doktríny sportovního rizika v 60. letech	1033
6.4.1. A. Gubiński	1033
6.4.2. Popularizátor J. Sawicki	1036
6.5. Monumentální nástup sportovněprávního písemnictví v 70. letech	1038
6.5.1. Osobnost A. J. Szwarce	1041
6.5.1.1. Rozsah a přínos jeho publikační činnosti	1043
6.6. Publicistická krize 80. a 90. let	1046
6.7. Doktrinní směry v odpovědnostních vztazích od počátku 21. století	1046
6.7.1. Obecné sportovně-odpovědnostní směry v polské dogmatice	1046
6.7.1.1. Teorie sportovního rizika	1048
6.7.1.2. Sportovní riziko v pojetí A. J. Szwarce	1050
6.7.1.3. Dovolené sportovní riziko a přístup P. Kardase	1051
6.7.1.4. Aktuálně dominující směr a pojetí R. Kubiaka?	1053
6.7.1.5. Svolení poškozeného a sportovní úrazy	1055
6.8. Současná polská soudní praxe	1059
7. Itálie	1061
7.1. Vývojová východiska	1061
7.2. Poválečná vývojová etapa	1062
7.2.1. Doktrinní vývoj	1062
7.2.2. Vývoj soudní praxe	1063
7.3. Současné vývojové trendy	1064
7.3.1. Profilace italské doktríny	1065
7.3.1.1. Vztah trestního a sportovního práva	1065
7.3.1.2. Odpovědnostní chování ve sportu	1066
7.3.1.3. Základ odpovědnostního přístupu	1067
7.3.1.4. Sportovní odvětví s nutným nebo předpokládaným fyzickým kontaktem	1068
7.3.1.5. Význam sportovních pravidel	1069
7.3.1.6. Sportovní odvětví bez fyzického kontaktu ...	1071
7.3.1.7. Sumarizace doktrinního pohledu a celková diferenciacie sportovních disciplín	1072
7.3.1.8. Profilace doktríny a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy	1073

7.4. Směřování soudní praxe	1076
8. Španělsko	1079
8.1. Emotivní úvod jako výraz reálné situace?	1079
8.2. Judikатурní východiska	1080
8.3. Precizace judikатурních kritérií	1081
8.4. Přístup současné španělské dogmatiky	1083
8.4.1. Emotivní postesk podruhé?	1083
8.4.2. Základní trestněprávní dogmatické přístupy	1084
8.4.3. Další teoretické doktrinní směry	1085
8.4.3.1. Doktrína předpokládaného nebo přijatého rizika	1085
8.4.3.2. Teorie náhodné události	1086
8.4.3.3. Teorie obvyklosti	1087
8.4.3.4. Doktrína sociální přiměřenosti	1087
8.4.3.5. Teorie státem uznaných kulturních pravidel (norem)	1088
8.4.3.6. Plnění pracovních povinností a výkon práva ...	1088
9. Maďarsko (exkurs)	1090
 TRESTNÍ ODPOVĚDNOST SPORTOVců ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY V BRITSKÉM A MIMOEVRóPSKÉM PRÁVNÍM PROSTORU	
1. Velká Británie	1093
1.1. Úvod	1093
1.2. Historický kontext 19. století – případy <i>Bradshaw</i> a <i>Moore</i> ...	1093
1.3. Účast na sportu a trestní právo v moderním britském pojetí	1094
1.4. Doktrinní kriterializace možných trestných činů zakládajících odpovědnost sportovců za sportovní úrazy ...	1096
1.4.1. Obecná východiska	1096
1.4.2. Rušení veřejného pořádku	1097
1.4.3. Ustanovení § 47 zákona o trestných činech proti osobě z roku 1861: napadení mající za následek ublížení na zdraví	1098
1.4.4. Ustanovení § 20 zákona o trestných činech proti osobě z roku 1861: napadení s následkem těžkého ublížení na zdraví nebo zranění	1099
1.4.5. Ustanovení § 18 zákona o trestných činech proti osobě z roku 1861: napadení s úmyslem způsobit těžké ublížení na zdraví nebo zranění	1100
1.4.6. Zabití	1101
1.4.7. Vražda	1102
1.5. Odpovědnost dalších osob – exkurs	1102
1.6. Okolnosti vylučující trestnost	1103

1.6.1.	Obecná východiska	1103
1.6.2.	Souhlas (svolení) poškozeného – východisko	1104
1.6.2.1.	Souhlas poškozeného v historickém kontextu – případy <i>Bradshaw</i> a <i>Moore</i>	1105
1.6.2.2.	Případ <i>Brown</i> – východisko dalšího přístupu	1106
1.6.2.3.	Praktické dopady případu <i>Brown</i>	1108
1.6.2.4.	Rozhodnutí ve věci <i>Barnes</i> – klíčový zlom v judikatuře?	1114
1.6.2.5.	Hodnocení a význam případu <i>Barnes</i>	1118
1.6.2.6.	Doktrinální dopad dogmatiky souhlasu	1121
1.6.3.	Dovolený způsob provozování sportu a kultura hry ...	1122
1.6.3.1.	Dovolený způsob provozování sportu	1122
1.6.3.2.	Kultura hry	1125
1.6.3.3.	Kultura hry a působnost sportovních řídicích orgánů	1131
1.6.4.	Opětný nástup pochybností – případ <i>Chapman</i>	1135
1.6.4.1.	Východiska	1136
1.6.4.2.	Podstata případu	1137
1.6.4.3.	Právní analýza	1139
1.6.4.4.	Rozsah souhlasu poškozeného	1140
1.6.4.5.	Případ <i>Barnes</i> a další – uvedení případu <i>Chapman</i> do souvislostí	1141
1.6.4.6.	Přístup soudů ke sportovním nehodám v amatérském sportu	1144
1.6.4.7.	Aktivita soudů v profesionálním sportu	1145
1.6.4.8.	Přístup britského státního zastupitelství	1146
1.6.4.9.	Hodnocení případu <i>Chapman</i>	1148
1.6.5.	Svolení poškozeného a neorganizované sportovní aktivity	1149
1.6.6.	Sebeobrana	1150
1.6.7.	Automatismus	1150
1.7.	Bojové sporty	1151
1.8.	Uplatňování sankcí a trestů za sportovní úrazy	1154
1.8.1.	Procesní postupy	1154
1.8.2.	Ukládané tresty	1157
1.8.3.	Argumenty ve prospěch zmírnění rozsudku	1158
1.8.4.	Náhrada škody v trestním řízení	1159
1.8.5.	Role sportovních orgánů – přenos úkolů trestního práva?	1160
1.8.6.	Trestní soudy a sportovní soudy – šíření spravedlnosti rozdílného druhu?	1162
1.8.7.	Tresty ukládané sportovními orgány a trestní právo	1163

1.9.	Exkurs ke skotskému vývoji	1165
1.10.	Exkurs k irskému vývoji	1166
2.	Spojené státy americké a Kanada	1169
2.1.	Úvod	1169
2.2.	Obecná východiska odpovědnostního přístupu	1169
2.3.	Formování trestněprávního přístupu – reakce státu na násilí ve sportu	1170
2.4.	Právní základy trestněprávního přístupu k odpovědnosti sportovců	1171
2.4.1.	Okolnosti vylučující protiprávnost – sebeobrana	1171
2.4.2.	Okolnosti vylučující protiprávnost – svolení poškozeného	1172
2.4.3.	Okolnosti vylučující protiprávnost – nechtěný reflex (instinktivní reakce)	1172
2.5.	Aplikace doktrinálních závěrů v soudní praxi	1173
2.5.1.	Případ <i>Regina v. Green a Regina v. Maki</i>	1173
2.5.2.	Případ <i>State v. Forbes</i>	1175
2.5.3.	Případ <i>People v. Freer</i>	1176
2.5.4.	Případ <i>People v. Jones</i>	1177
2.5.5.	Hodnocení praktického přístupu	1177
2.6.	Nástup klíčové judikatury 80. let 20. století	1180
2.6.1.	Společenská východiska	1180
2.6.2.	Nástup klíčové judikatury – <i>Koruna v. Cey</i>	1181
2.6.3.	Případ <i>Koruna v. Ciccarella</i>	1182
2.6.4.	Hodnocení a dopady rozhodnutí <i>Cey a Ciccarella</i>	1182
2.7.	Vývoj 90. let – judikатурní směr – případy <i>Floyd a Shelley</i>	1185
2.8.	Vývojové trendy počátku 21. století – judikатурní přístupy soudů	1186
2.8.1.	<i>Regina v. McSorley</i>	1187
2.8.2.	Případ <i>Todd Bertuzzi</i>	1188
2.8.3.	Případ <i>Jesse Boulerice</i>	1189
2.9.	Novodobé doktrinální přístupy	1191
2.9.1.	Úvod	1191
2.9.2.	Formování přístupu trestního práva ke sportu a odpovědnosti sportovců	1192
2.9.3.	Legalita sportovního násilí a moderní pojetí dominujícího svolení (souhlasu) poškozeného	1193
2.9.3.1.	Podstata doktríny svolení	1194
2.9.3.2.	Teorie svolení a porušení sportovních pravidel	1196
2.9.3.3.	Model Penal Code Standard	1196
2.9.4.	Kombinace svolení a soudní praxe	1197
3.	Jihoafrická republika	1198
3.1.	Úvod a východiska jihoafrického pojetí	1198

3.2. Základní vztah trestního práva a odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	1199
3.3. Faktická omezená působnost trestního práva ve sportovním kontextu	1199
3.4. Disciplinární řízení a zásady přirozené spravedlnosti	1200
3.5. Omezený dosah recentní judikatury	1202
3.6. Doktrinární základy trestní odpovědnosti sportovců	1203
3.6.1. Východiska	1203
3.6.2. Protiprávnost jednání	1204
3.6.3. Důvody ospravedlnění (grounds of justification)	1204
3.6.3.1. Sebeobrana	1205
3.6.3.2. Svolení poškozeného (souhlas)	1206
3.6.3.3. Význam sportovních pravidel	1207
3.6.3.4. Doktrína dovoleného rizika a porušení sportovních pravidel	1209
4. Austrálie	1211
4.1. Historické expozé a společenská východiska	1211
4.2. Základy doktrinárního trestněprávního přístupu	1212
4.3. Rozdělení kompetencí – soudy × soukromé sportovní tribunály?	1214
4.4. Kritéria stíhání sportovního násilí	1215
4.4.1. Souhlas poškozeného jako privilegovaný přístup?	1216
4.4.1.1. Souhlas poškozeného a historický kontext	1216
4.4.1.2. Dosah souhlasu a role soudů	1217
4.4.2. Význam a aplikace sportovních pravidel	1220
4.4.3. Napadení ve sportovním kontextu	1221
4.4.4. Provokace a sebeobrana proti napadení	1222
5. Nový Zéland	1224
5.1. Dominantní koncepce souhlasu a vliv kanadské soudní praxe	1224
5.1.1. Případy <i>R. v. Cey</i> a <i>R. v. Leclerc</i>	1224
5.1.2. Indikátory právního posouzení sportovních úrazů	1225
5.1.2.1. Zřejmý trestněprávní postih sportovců	1225
5.1.2.2. Jednání bez trestního postihu	1226
5.1.2.3. Objektivní kritéria, která vyžadují zvážení	1226
5.2. Víra v konkludentní souhlas	1227
ČESKÝ A SLOVENSKÝ VÝVOJ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI SPORTOVců ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY	1229
1. Trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy	1229
1.1. Soudní praxe a trestní odpovědnost sportovců	1229
1.1.1. Formování základů soudní praxe v meziválečném období – širší sportovněprávní kontext	1230

1.1.2.	Období 2. poloviny 20. století – úmyslný či neúmyslný nezájem o sportovní úrazy?	1234
1.1.3.	Počátek 21. století – zvýšený „zájem“ vrcholné justice o trestní odpovědnost sportovců	1238
1.1.3.1.	Případ nebezpečného lana – Nejvyšší soud sp. zn. 3 Tz 233/2001	1239
1.1.3.2.	Výkon sportovní činnosti a prvek její rizikovitosti – Nejvyšší soud sp. zn. 5 Tdo 997/2002	1242
1.1.3.2	Trestněprávní postih sportovců a nedbalostní jednání – Nejvyšší soud sp. zn. 3 Tdo 1355/2006	1244
1.1.3.2.1.	Skutkový a právní vývoj případu	1245
1.1.3.2.2.	Právní analýza	1248
1.1.3.2.3.	Ústavněprávní rozměr problému	1250
1.1.3.2.4.	Alternativní přístup k problému	1252
1.1.3.2.5.	Hodnocení případu	1254
1.1.3.2.5.1.	Subsidiarita působení trestního práva	1255
1.1.3.2.5.2.	Individualizace případu	1256
1.1.3.2.5.3.	Zdůrazněný význam sportovních pravidel	1257
1.1.3.2.5.4.	Další významné faktory rozhodnutí ...	1257
1.1.3.3.	Aktuální oficiální judikатурní směr – Nejvyšší soud sp. zn. 8 Tdo 68/2010	1259
1.1.3.3.1.	Skutkový a právní vývoj případu	1260
1.1.3.3.2	Právní analýza	1264
1.1.3.3.3.	Hodnocení rozhodnutí	1268
1.1.3.3.3.1.	Povaha a relevance pravidel Mezinárodní lyžařské federace (FIS pravidla)	1268
1.1.3.3.3.2.	Zdůrazněná povinnost generální prevence	1269

	1.1.3.3.3.3. Sportovní pravidla a jejich význam – návrat ke starším přístupům?	1270
	1.1.3.3.3.4. Upozadění subsidiarity trestního práva?	1270
1.1.4.	Další trestněprávní sportovní judikatura	1271
1.1.5.	Doplňující přístup Nejvyššího soudu České republiky	1275
1.2.	Vývojové trendy v oblasti odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy v trestním sportovněprávním písemnictví	1282
1.2.1.	Utajené prvenství?	1282
1.2.2.	Téměř zapomenutý průkopník odpovědnostních vztahů ve sportu – Jiří Hora	1284
1.2.3.	Analytický přístup J. Prusáka	1287
1.2.3.1.	Východiska	1287
1.2.3.2.	Okolnosti a důvody vylučující nebezpečnost jednání a protiprávnost při sportu	1288
1.2.4.	Poslední mohykán staršího období – Peter Gališín . . .	1292
1.2.4.1.	Formální podmínka trestnosti sportovních hráčů	1293
1.2.4.2.	Materiální podmínka trestnosti sportovních hráčů při sportovním výkonu	1295
1.2.4.3.	Nutnost diferenciací a individualizace při posuzování trestnosti hráčů – „původců“ zranění jiné osoby při sportovní činnosti	1296
1.2.4.4.	Zranění hráče ve sportovním střetnutí – kriminalistické problémy vyšetřování	1300
1.2.4.5.	Právní vědomí v oblasti sportovněprávních vztahů	1303
1.2.5.	Očekávaný nezájem 90. let 20. století	1306
1.2.6.	Zásadní obrat jako důsledek judikatury Nejvyššího soudu?	1306
1.2.6.1.	Trestněprávní odpovědnost sportovců z pohledu čistě tuzemského – T. Hrnčířík	1307
1.2.6.1.1.	Formální znaky trestného činu – objektivní stránka	1307
1.2.6.1.2.	Subjekt trestného činu	1310
1.2.6.1.3.	Subjektivní stránka	1310
1.2.6.1.4.	Objekt trestného činu	1312

1.2.6.1.5.	Nebezpečnost jednání sportovce pro společnost	1312
1.2.6.1.6.	Okolnosti vylučující protiprávnost	1313
1.2.6.1.6.1.	Svolení poškozeného	1313
1.2.6.1.6.2.	Dovolené riziko	1314
1.2.6.2.	Jak dále se sportovními pravidly?	1314
1.2.6.2.1.	Východiska vztahu sportovních a právních pravidel	1315
1.2.6.2.2.	Základ vzájemného vztahu sportovních a právních pravidel	1316
1.2.6.2.3.	Vlastní analýza J. Vučky	1317
1.2.6.2.4.	Kritický pohled na judikaturu Nejvyššího soudu	1320
1.2.6.2.5.	Sportovní pravidla a trestněprávní odpovědnost sportovců v druhém kole	1321
1.2.6.2.5.1.	Dosah sportovních pravidel	1322
1.2.6.2.5.2.	Rozsah aplikace sportovních pravidel	1327
1.2.7.	Nástup slovenské sportovněprávní doktríny	1328
1.2.7.1.	Okolnosti vylučující protiprávnost – sumarizující analýza	1329
1.2.7.2.	Náznak dominance „netradiční okolnosti“ – výkonu práv a povinností	1330
1.2.7.3.	Odpovědnost sportovců, role trestního práva a působnost sportovních organizací	1334
1.2.7.4.	Teorie zranění jako součásti hry a komparativní pohled se systémem common law	1335
1.2.7.5.	Oprášení snah o legislativní řešení problému?	1336
1.2.7.5.1.	Skutková podstata trestného činu ublížení na zdraví při výkonu sportovní činnosti – východiska	1336
1.2.7.5.2.	První vývojové etapy normativního pokusu	1338
3.2.7.5.3.	Oprávněná kritika nebo okřídlené rčení o holi a psovi?	1340
3.2.7.5.4.	Sportovní trestný čin v druhém kole	1346

1.2.7.5.5. Upravená skutková podstata sportovního trestného činu	1348
1.2.8. Další sportovněprávní doktrína – široké názorové spektrum?	1351
1.2.9. Pokus o souhrnné pojetí v české sportovněprávní literatuře	1361
1.3. Vývojové trendy v oblasti odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy v obecné trestněprávní dogmatice	1362
1.3.1. Prvorepubliková literatura a vývoj v první polovině 20. století	1363
1.3.2. Trestní odpovědnost sportovců a trestní zákon č. 140/1961 Sb.	1364
1.3.3. Konec účinnosti trestního zákona – zvýšený zájem o trestní odpovědnost sportovců	1367
1.3.4. Trestněprávní rekonstrukce	1372
1.3.5. Trestní odpovědnost sportovců a nový trestní zákoník	1377
1.3.5.1. Komentářová literatura	1377
1.3.5.2. Pedagogická literatura	1381
1.3.5.3. Časopisecká literatura	1384
1.3.5.3.1. Analýza doktrinárních východisek	1384
1.3.5.3.2. Podmínky vzniku trestní odpovědnosti sportovce	1386
1.3.5.3.3. Okolnosti vylučující protiprávnost aplikovatelné na oblast sportu	1388
1.3.5.3.3.1. Svolení poškozeného	1389
1.3.5.3.3.2. Přípustné riziko	1389
1.3.5.3.3.3. Výkon dovolené činnosti	1391
1.3.5.3.3.4. Riziko ve sportu	1391
1.4. Další právně argumentační linie a sportovní kontext	1392
1.4.1. Akademické prostředí	1392
1.4.2. Obecná publicistika a „právní publicistika“	1393
ZÁVĚR	1395
PŘEHLED POUŽITELNÉ A POUŽITÉ LITERATURY	1397
Knižní literatura	1397
Časopisecká, sborníková, novinová a internetová publicistika (významná)	1414